

Τράπεζα Θεμάτων Αρχαία Γενικής Παιδείας Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18538

ΘΕΜΑ 160^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 441-457

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

- ΚΡ. Σέ δή, σέ τήν νεύουσαν εἰς πέδον κάραι,
φής, ἢ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε;
- ΑΝ. Καὶ φημί δρᾶσαι κούκ ἀπαρνούμαι τὸ μῆ.
- ΚΡ. Σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαντόν ἢ θέλεις
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον 445
σὺ δ' εἶπέ μοι μὴ μήκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
- ΑΝ. Ἥϊδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γάρ ἦν.
- ΚΡ. Καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους;
- ΑΝ. Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
οὐδ' ἢ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἀγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητόν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεί ποτε
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ἥϊδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον; ... οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.

Μονάδες 30

B. 1.

ΑΝ. Το γνώριζα ἄ πώς θα μπορούσα να μην το ξέρω; Αφού ήταν πολύ γνωστό (σε όλους).

ΚΡ. Και πάλι τόλμησες να παραβείς αυτούς εδώ τους νόμους;

ΑΝ. Γιατί δεν ήταν καθόλου ο Δίας αυτός που πρόσταξε αυτά σε εμένα, ούτε και η Δίκη που κατοικεί μαζί με τους θεούς του κάτω κόσμου όρισε τέτοιους νόμους μεταξύ των ανθρώπων, ούτε και φανταζόμουν ότι τα δικά σου κηρύγματα έχουν τόσο μεγάλη δύναμη, ώστε να μπορείς, αν και είσαι θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί δεν ισχύουν καθόλου

σήμερα βέβαια και χθες, αλλά αιώνια και κανένας δεν ξέρει από πότε φανερώθηκαν.

2. Να εντοπίσετε στο παρακάτω κείμενο δύο ανακρίβειες και στη θέση τους να γράψετε το σωστό.

Στην εξέλιξη του διθυράμβου σημαντικός ήταν ο ρόλος του Αρίωνα. Στην Κόρινθο, την πατρίδα του, διαμόρφωσε καλλιτεχνικά τον διθύραμβο, συνθέτοντας τους στίχους και τη μουσική. Θεωρείται ο ευρετής του τραγικού τρόπου, γιατί απομάκρυνε τον διθύραμβο από τον Διόνυσο και τις διονυσιακές γιορτές.

Μονάδες 10

B. 2.

Στην εξέλιξη του διθυράμβου σημείωσε ο Αρίωνας από τη Μήθυμνα της Λέσβου. Στις αρχές του 6^{ου} αιώνα π. Χ είχε εγκατασταθεί στην αυλή του τυράννου της Κορίνθου Περίανδρου, πιθανότατα για να ενισχύσει τη διονυσιακή λατρεία. Ο Αρίων διαμόρφωσε καλλιτεχνικά το διθύραμβο, συνθέτοντας τη μουσική και τους στίχους. Θεωρείται ο ευρετής του τραγικού τρόπου, που σήμαινε ένα είδος μουσικής, το οποίο τραγουδούσαν οι χορευτές μεταμφιεσμένοι σε τράγους, δηλαδή σατύρους.

3. α) Να συνδέσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τη λέξη της Β' στήλης με την οποία έχουν ετυμολογική συγγένεια (δύο λέξεις της Α' στήλης περισσεύουν):

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. δρόμος	
2. τροχάδην	α) υπερβαίνω
3. βλήμα	
4. δρομέας	
5. ανατροπή	β) υπερτρέχω
6. βάθρο	
7. βαθμός	

Μονάδες 5

β) *αίτιας, ἐλεύθερον, ἐμφανῆ, κηρύγματα, νόμους*: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής.

Μονάδες 5

B. 3.

α) 1 – β, 2 – β, 4 – β, 6 - α, 7 – α

β) αίτιας ⇒ αιτιῶ

ἐλεύθερον ⇒ ἐλευθερώ -ω

ἐμφανῆ ⇒ φαίνω

κηρύγματα ⇒ κηρύττω / κηρύσσω
νόμους ⇒ νέμω

Επιμέλεια: Κουράκου Γεωργία